

N:o 56.

Ank. till Riksd. Kansli d. 31 Mars 1868, kl. 1 e. m.

Utlåtande, i anledning af Kongl. Maj:ts nådiga Proposition, angående upplåtelse åt Landskrona stad af Kronan tillhörig jord derstädes.

(I. A.)

Enligt hvad af ofvanberörda, den 14 sistlidne Februari till Riksdagen aflättna, och uti första samlingen af bihanget till dess protokoll under N:o 27 intagna nådiga Proposition inhemtats, hade, uti en till Kongl. Maj:t aflåten skrifvelse den 7 Mars 1866, Rikets då församlade Ständer anmält, hurusom hos dem blifvit väckt förslag derom, att Rikets Ständer måtte för sin del medgifva, att så stort område af de omkring Landskrona stad befintliga, Kronan tillhöriga gamla fästningsverk, som efter verkställd undersökning och utredning kunde finnas erforderligt för stadens utvidgning, finge till staden öfverlätas; och då af hvad i ärendet förekommit syntes, att behofvet af ökad utrymme vore för Landskrona stad oafvisligt, men en sådan tillökning i utrymme icke kunde ega rum utan medelst användande af större eller mindre del af fästningsområdet, deraf åter upplåtelse, om än mot ersättning, ej kunde medgifvas i annan eller vidsträcktare mån, än marken för fästningens behof kunde undvaras, hade Rikets Ständer, som jemväl inhemtats att Kongl. Maj:t, med Rikets Ständers medgifvande, ej allenast genom nådigt Bref den 22 Juli 1858 tillåtit, att tomterna N:is 46—53 jemte södra hälften af tomten N:o 55 finge på offentlig auktion åt den mestbudande med eganderätt försäljas, utan ock till Landskrona—Eslöfs jernvägsbolag upplåtit en större jordrymd af fästningsverkets område, i underdånighet anhållit, att, derest Kongl. Maj:t, efter pröfning om och i hvad mån ifrågavarande egolotter kunde vara för försvarsverkets behof nödvändiga, och sedan vid ärendets ytterligare utredning sig visat att behofvet af mark i och för Landskrona stads ändamålsenliga utvidgning ej kunde på annat sätt afhjelpas, skulle finna lämpligt, att ifrågavarande område antingen helt och hållet eller till en del

finge, mot beredande af full ersättning åt Staten, till Landskrona stad upplätas, Kongl. Maj:t i sådant fall derom ville till Riksdagen aflåta Proposition.

Sedan Kongl. Armé-förvaltningen i anledning häraf erhållit Kongl. Maj:ts befallning att inkomma med utlåtande, om och i hvad mån de i Rikets Ständers skrifvelse omförmälda egolotter kunde vara för försvarsverkets behof nödvändiga, hade nämnda embetsverk den 29 December 1866, jemte eget utlåtande, öfverlemnadt ett af Chefen för Fortifikationen afgifvet yttrande i ämnet, hvaraf hufvudsakligen inhemtades:

att Chefen för Fortifikationen, som på stället tagit kännedom om förhållandena, ansåge något hinder för den ifrågavarande upplåtelsen icke möta, såvidt frågan rörde de yttre fästningsverken; dock som inkomsten af Kronans ifrågavarande mark och tomtedelar vore anslagen dels till Ingeniörkorpens enskilda besparingskassa, dels till kommandanten och fortifikations-redogöraren på stället, ansåge Fortifikationschefen vissa villkor böra vid upplåtelsen fästas;

att de Kronans vall-lotter, som alltså skulle komma i fråga att till Landskrona stad öfverlätas, innefattades under N:is 41—47, N:o 63, en del af N:o 65 samt N:o 66, jemte den s. k. plantagelyckan, som på en bifogad karta funnes utmärkt med Litt. A q; utgörande tillhopa en areal af 685,626 qvadratfot eller 12 tunnland 7,78 kappland; af hvilka vall-lotter inkomsten tillhörde Ingeniörkorpens besparingskassa, med undantag af plantagelyckan eller kommandantsängen, deraf Kommandanten åtnjöte den årliga inkomsten af 200 R:dr;

att Fortifikationschefen således ansåge, att vall-lotterna N:is 41—47, N:o 63, en mindre del af N:o 65 samt N:o 66, innehållande en areal af 547,132 qvadratfot, eller 9 tunnland 24,64 kappland, borde öfverlätas emot en årlig afgäld till omförmälda besparingskassa af 815 R:dr 40 öre, utgörande den nuvarande inkomsten deraf, likväl sålunda att detta belopp förvandlades i spanmål i likhet med och efter samma grunder, som vore föreskrifna uti det med Landskrona—Eslöfs jernvägsbolag år 1865 afslutade kontrakt, rörande öfverlåtelsen af den Kronans mark, som då till nämnda bolag uppläts; äfvensom att den s. k. kommandantslyckan, på den bifogade kartan utmärkt med Litt. A q, med en rymd af 138,494 qvadratfot, finge till staden upplätas, emot det att till kommandanten erlades årligen ett belopp af 200 R:dr;

att, då vall-lotten N:o 45, som för närvarande tjenade till exercisplats för den i Landskrona förlagda kommendering af Wendes Artilleri-regemente, skulle, enligt hvad ofvånberördt är, till staden öfverlätas, Fortifikationschefen ansåge nödigt att, till ersättning härför, åt nämnda kommendering bereddades ett nytt exercisfält i närheten af kasernen, hvartill såsom lämplig föreslogs så stor del af vall-lotten N:o 68, som på en bifogad särskild karta innefattades emellan linien xy och kasernplanen, utgörande en areal af 35,832 qvadratfot; men enär fortifikations-redogöraren i Landskrona åtnjöte en årlig arrende-inkomst af 200 R:dr för

berörda vall-lott N:o 68, så borde staden ersätta honom för den minskning, som lotten genom detta utbyte komme att undergå, med 100 R:dr årligen; och

att som vall-lotterna N:is 48, 62, 64 och 65 för närvarande utgjorde trädgårdsanläggningar, på hvilka de nuvarande innehafvarne nedlagt betydliga kostnader, billigheten syntes Fortifikations-chefen fordra, att särskild öfverenskomelse med dessa innehafvare finge af Chefs-embetet vid Fortifikationen avslutas, så att dem tillförsäkrades antingen någon längre tids besittningsrätt eller ock för all framtid; och utgjorde dessa lotter tillhoppa en areal af 187,474 kvadratfot, eller 3 tunnland 11,13 kappland, hvaraf arrendeinkomsten tillföll Ingeniör-korpens enskilda besparingskassa.

Genom öfverlåtelsen af förenämnda vall-lotter hade Chefen för Fortifikationen ansett Landskrona komma i besittning af all den mark, som nu skiljde staden från dess bägge förstäder, eller de s. k. Norra och Östra Värnerna, samt följaktligen kunna fritt utvidga sig åt begge dessa håll; hvilket ock vore det hufvudsakliga ändamål, som med denna öfverlåtelse afsåges. Beträffande åter vall-lotterna, belägna vester om norra utfarten och hvilka äfven funnos upptagna i Rikets Ständers skrifvelse såsom åstundade att äfven åt staden öfverlätas, så hade Fortifikations-chefen upplyst, att dessa utgjorde delar af citadellets verk eller dess förvallar och således icke kunde derifrån afsöndras utan skada för försvaret, hvadan sådant af honom afstyrktes; och då i öfrigt dessa vall-lotter icke voro lämpliga till byggnadstomter, och staden i denna rigtning aldrig kunde komma att utvidgas, syntes icke heller något slags behof för staden vara för handen att deraf komma i besittning.

Kongl. Armé-förvaltningen hade, för sin del, tillstyrkt, att de af Chefen för Fortifikationen såsom för försvarsverket umbärliga ansedda jordlotterna finge i uppgifvet ändamål till staden Landskrona öfverlätas uppå de af bemälda Chef föreslagna vilkor och förbindelser från stadens sida.

Till utredning huruvida behofvet af mark för Landskrona stads ändamålsenliga utvidgning kunde på annat sätt afhjelpas hade stadsfullmäktige och magistraten i Landskrona samt Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Malmöhus län blifvit hörde; och hade stadsfullmäktige härvid andragit: att, då staden vore på tre sidor omgifven af vatten och på den fjerde af fästningsverken, hvilka skiljde staden från förstäderna och de s. k. värnerna, kunde en ändamålsenlig utvidgning, hvilken borde afse sammanslutning af stadens olika och nu skiljda delar, icke verkställas utan på fästningsverkens bekostnad, helst utvidgningen i främsta rummet afsåge att bereda plats för sådana offentliga byggnader, hvilka borde hafva ett centralt läge i förhållande till hela stadsområdet; att den ursprungliga, år 1755 fastställda, planen för nya staden visserligen afsett, att densamma, genom af Kronan bekostad utfyllning å de grundare delarne af vestra stranden, skulle i denna rigtning erhålla en betydlig utsträckning, till ungefär tre gånger det

det nuvarande omfånget af den egentliga staden, men denna bestämmelse hade förändrats genom den plan för staden, som den 29 Oktober 1865 fastställdes och ännu vore gällande, och det torde, enligt stadsfullmäktiges tanke, i hvarje fall numera icke kunna ifrågasättas att genom utfyllning i Sundet vinna det erforderliga utrymmet, enär ett dylikt arbete skulle kräfva alltför dryga kostnader och alltför lång tid; samt att staden väl erhållit Kongl. Maj:ts tillstånd att till byggnadstomter indela den utom fästningsverken belägna s. k. Damhagen, men att den del deraf, som låge närmast staden och som hufvudsakligen utgjordes af sidländ äng och kärrmark, icke utan betydligare fyllnadsarbeten kunde till nämnda ändamål användas och dessutom icke erbjöde någon lämplig plats för de offentliga byggnader, hvaraf staden vore i behof. Såsom ytterligare stöd för behöfligheten af ökad utrymme för staden anfördes af stadsfullmäktige den omständigheten, att folkmängden, som år 1865 utgjorde 6,598 personer, redan nu ökats till ett antal af 7,327. För öfrigt hade stadsfullmäktige fästat uppmärksamheten derå, att det skulle vara af stor vikt för staden att, af vall-lotterna vester om norra utfartsvägen, åtminstone erhålla det ringa område, som erfordrades för att i rak linie utlägga denna utfartsväg, hvilken i dess närvarande skick vore särdeles vanprydlig och hinderlig för trafiken; hvarjemte, och med anledning af de i Fortifikations-chefens yttrande förekommande undantagsvilkor för vall-lotterna N:is 48, 62, 64 och 65, stadsfullmäktige framhållit, att en särskild, direkte till enskilde skedd upplåtelse af dylika spridda lotter kunde i betydlig mån försvåra områdets ändamålsenliga indelning; anseende Stadsfullmäktige dessutom vidmagthållandet i möjligaste måtto af de å ifrågavarande vall-lotter befintliga anläggningar och bestämmandet af vilkoren för desammas möjliga afstående till innehafvarne kunna med full trygghet öfverlätas till stadsmyndigheterna.

Magistraten hade på anförda skäl anhållit, att Kongl. Maj:t täcktes bifalla, hvad Rikets Ständer angående denna angelägenhet framställt; samt

Kongl. Maj:ts Befallningshafvande hade, under åberopande af hvad Stadsfullmäktige och Magistraten härutinnan anført, vitsordat det af dessa myndigheter uppgifna förhållande, att behovet af mark för Landskrona stads ändamålsenliga utvidgning icke lämpligen kunde afhjelpas på annat än det i förevarande mål afsedda sätt.

Och då, efter hvad nu upplyst blifvit, behovet af mark för Landskrona stads ändamålsenliga utvidgning ej kunde på annat sätt afhjelpas än genom upplåtelse dertill af en del utaf Landskronas fästnings område, har Kongl. Maj:t i nåder föreslagit Riksdagen, att de af Chefen för Fortifikationen, såsom för försvarsverket numera icke behöfliga, uppgifna och å den handlingarne i målet bifogade karta under N:is 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47 och 48, samt 62, 63, 64, 65 och 66 upptagna vall-lotter, jemte den å samma karta med Litt. Aq utmärkta s. k. plantagelyckan, utgörande tillsammans en areal af 873,100 qvadrat-

fot, finge för ifrågavarande ändamål, med samma rätt hvarunder Kronan dessa jordlotter innehaft, till staden Landskrona öfverlätas emot betalning till Kronan, efter det pris Kongl. Maj:t, sedan tomtreglering i behörig ordning skett, kunde finna skäl att, med afseende å tomternas värde i förhållande till priset å de af Kronan under sednare åren i Landskrona gamla stad försålda, bestämma, och med rättighet för staden att, i den mån hinder ej mötte af nu gällande arrendekontrakter med enskilde personer, tillträda jordlotterna.

Stats-Utskottet, till hvars behandling förevarande nådiga framställning blifvit remitterad, får, efter tagen kännedom af de till ärendet hörande handlingar och karta samt med hänsyn till hvad i frågan förekommit, tillstyrka,

att Riksdagen måtte bifalla hvad Kongl. Maj:t i ofvanberörda hänseende behagat föreslå.

Stockholm den 31 Mars 1868.

På Utskottets vägnar:

Arv. Frison Posse.

N:o 57.

Ank. till Riksd. Kansli d. 31 Mars 1868, kl. 1 e. m.

Utlåtande, i anledning af Kongl. Maj:ts nådiga Proposition, angående jordafsöndring från underofficersbostället vid Skånska Husar-regementet N:is 13 och 15 Norra Möinge för inrättande af en skola i Asmunstorps socken af Malmöhus län.

(I. A.)

Sedan Asmunstorps socken inom Rönnebergs härad och Malmöhus län vunnit Kongl. Maj:ts tillstånd att af sockenkyrkans behållna medel få använda